Keskusrikospoliisi
poliisilakimies Tommi Reen

Lausunto

17.2.2017

POL-2017-2523

Eduskunta
Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

KRP lausunto LaV U 1_2017vp LOPULLINENU 1/2017 vp Ehdotus Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiiviksi rahanpesun torjumisesta rikosoikeuden keinon

Direktiiviehdotusta pidetään tärkeänä tavoitteena yhtenäistää jäsenmaiden lainsäädäntöä rahanpesurikosten osalta. Erityisesti yhtenäisellä lainsäädännöllä on merkitystä paitsi tehokkaan rikosvastuun toteutumisen kannalta myös erityisesti tehtäessä kansainvälistä yhteistyötä. Rahanpesurikosten selvittämisessä ja esitukinnassa kansainvälisen yhteistyöllä ja tiedonsaantimahdollisuuksilla toisista valtioista on keskeinen merkitys.

Direktiiviehdotuksella tullaan vaikuttamaan itsepesun kriminalisointiin sekä rahanpesu- ja kätkemisrikosten esirikosten määrittelyyn. Ehdotus sisälsi myös uudistuksen, jonka mukaan raskauttavana pidetään, jos rikos tehdään ilmoitusvelvollisen, kuten luotto- tai finanssilaitoksen toiminnassa.

Esirikosten osalta Suomessa rahanpesun osalta esirikos voi olla mikä tahansa rikos, myös ulkomailla tehty esirikos. Direktiiviehdotus luettelee ne rikostyypit, joita tulee jäsenmaissa pitää rahanpesun esirikoksina. Direktiiviehdotuksella selkeytetään nykytilaa siten, että rahanpesun piiriin EU-alueella kuuluu jatkossa yhtenäisesti tietyt vakavat rikostyypit. Näin vältytään vaikeilta tulkinnoilta siitä, miten kansainvälistä apua voidaan antaa rikosten paljastamisessa ja tutkinnassa.

Esitetty listaus rikostyypeistä näyttäisi olevan riittävän kattava. Rikostyypit rajoittuvat pääosin vain vakavimpiin rikoksiin. Myös asteeltaan lievemmissä rikoksissa voi olla liittymiä järjestäytyneeseen ja vakavaan rikollisuuteen. Edistyksenä voidaan pitää sitä, että myös fiskaaliset rikokset on huomioitu. Kätkemisrikoksen ja rahanpesun osalta kätkemisrikos on toissijainen eli jollei teko tule rangaistavaksi rahanpesuna, se käsitellään kätkemisrikoksena.

Itsepesun kriminalisointi huomioiden rahanpesun jatkuvuus, suunnitelmallisuus, olennaisuus ja moitittavuus suhteessa esirikokseen ovat osoittautuneet käytännössä haasteellisiksi arviointikriteereiksi. Oikeuskäytäntöä ei ole. Direktiiviehdotus velvoittaa itsepesun kriminalisointiin mutta mahdollistaa joidenkin tekotapojen jättämisen kriminalisoinnin ulkopuolelle (hankinta, hallussapito ja käyttö). Siten direktiiviehdotus tullee vaikuttamaan nykyisiin harkintakriteereihin ja itsepesun kriminalisoinnin laajuuteen (jatkuvuus, suunnitelmallisuus, olennaisuus ja moitittavuus). Siltä osin kuin tällä selkeytetään nykytilaa, direktiiviehdotuksen päämäärät ovat kannatettavia, huomioiden kuitenkin lainalaisuusperiaatteen ja perusoikeuksien kunnioittamisen vaatimukset.

Kokonaisuutena direktiiviehdotusta pidetään päämäriltään kannatettavana.

Jakelu	Lakivaliokunta LaV@eduskunta.fi
Tiedoksi	Poliisihallitus